

socialinio blogio tema ir jos išraiška
N. Montvilas kūryboje

80. 09. 15.

"gr.

~~Planas~~ !

I. "Karo žodžių ai neįvardavau už aukso /"je - dalis
"indies" (N. Montvila). n.b. ✓

II. Jei būtų išlikę visa, ką poetas parašė, jo kūryboje
senovai galėtume išskirti jo gyvenimą. (S. Ozierovas).

1. "Gyvenimo tikrovę poetas vaizdavo, negailėdamas
tamnių spalvų." (S. Ozierovas):

a) darbininko ir imaudotojų gyvenimas priešpas-
tatomas (I pl. žeme, "Ties darbo birūs",

b) pyktis ir ironija atskleidžiama oratoriniais pi-
lietininiais ciferaišiais ("Naktis").

2. Atvirai išsakomas nepasitenkinimas reakcija, ti-
kėjimas naujų idealų pergale ("Darbininko priešai").

3. Negailėtingai kritikuojama bažnyčia ir jos tarnai
("Niduramųjų orkestrai").

4. Tarybiniais metais ne tiek pykčiu, kiek ironija pa-
lydimos buržuazinės atgyvenos ("Sėdęs žodžių apie
Nincą Grabinį", "Eilėraščių šūvis").

III. Poeto tikslas - ne tik kritiškai vaizduoti tikrovę, bet ir

Est. rai-
syje pra-
leičiai

irump

iškoti kelių gyvenimui pakeisti.

sak. Savo šoknių aš nepardaviau už aukso, "iš-
lis širdies", - šitoje esutejė yra visas Nytauto kont-
nitas gyvenimas. Skundi vaikystę, mokslo metus, al-
kanas darbininko, kemo, piemens gyvenimas - poetas
sako. nieko daugiau ir neturėjęs, iškyrus dvi darbininko
rankas ir jautrią sielą.

suvocha, 1902. Juddas, beriliškas, tartum klaidus sapnas den-
lininko gyvenimas visam laikui įsivėrė į Nytau-
to atmintį. Pirmini namiškiai, "neturtingųjų kuo-
talai", alkani, apdriški vaikai, gyjantys iš mo-
tyklos, jų motinos - kalbėjos, valytojos, tarnaitės,
sua elgetiška alga parrisamdiškos; turtingus na-
mus - visa tai pergyventi ir pamatyta negalėjo re-
jaudinti poeto, tam abejingas neliktų iš mūsų lai-
kytų žmogus. Šandien matydamos savo motinos vargą,
V. Kontuila, ^{buvo} to gero, vienintelis, lietuvių poetas, tik
eileraščių paskyręs darbininkei ar samdinei moteriai.
Juk moteriai visuomet gyventi yra sunkiau negu vy-
mui; iš eileraštyje "Ties darbo birva" ji parakojo
apie samdinei Anės "suderėjimą". Ji birva atėjo ponia
suderėti sau tarnaitės. Ji žiūrėjo "indikiškai pro

antakius, juodai dažytus" - šie inuervija poetas pe-
juokio tūsių ponia panpūtimą - juk lie pinigų mai-
sai neturi širdies, neturi sielos, tik "antakius, juo-
dai dažytus". Ponia monologas "eileraščių daly-
tapogi parodo jos ^{sektinumą} įkytumą, kad darbo
bus "nedaug", ponia išvardina vėrus namų ūkio
darbus, pūdedama: "iš nevalio po miestą vaikotis...
iš dichaukis kontrastas? tarp darbininkų ir buržu-
zijos negalėjo neišraukti V. Kontuila protestu, nepapy-
kantas examan gyvenimui. Eileraštyje "Naktis" poe-
tas iš atskleidžia to mūsų nuotaiką, slėgungkick
nieng, kas neturi pinigų... Ramus, prislėgtas tonas,
be galo taiklūs epitetai: "pėdvakiai kraujuoti", juo-
džiūnias sunkumas", man atrodo, lyg jis amo-
gų už rankos atvestų; sicung darbininkų ^{skers-}
gatai iš parodyti ant gūndinio gulintį brui-
ng žmogų: "žiūrėk, ką jie padarė su juo dadi-
ninku! Ir tik todėl, kad jis norėjo būti laimin-
gas, norėjo to, kas turi būti prieinama kiekvie-
nam žemes žmogui - norėjo myleti, būti mylinamas,
laisvas, norėjo, kad jo vaikai iš mokyklų būtų išuo-
viskai apsirėngę, paravę, norėjo, kad visiems lai-

sak. suv
kur jis?
at.
sak.
lit. šep
driai; f
ureikia

mē ir laime būt, padalīta po lygiai...
"O te naktis juoda, kaip juodos karitas.
kurki - kaip kapo slegiantis akmuo," - kokio
viltis dar begali šiesti is tokio gyvenimo? Bet
poetas - oratorius. Jis negali būti penimistas, jo
pilietišumas, tikėjimas, kad "nėn nakties tokio
beinaus juodumo, kurio neperverty šiesi akis," +
išvopia kiekvienas, kas skaito šiuos cilerasčius. N
te ironija, pyktis, neviltis, geriausias draugas
rankes nepaduos - parodo, kuo beinausias
santvarka pareikia žmogų - turi dūdyti kitz, kad
pats išliktum gyvas.

poetas nenulepis už įmantrius meumius priemo-
nis, patyginimys, jo cilerasčius "Darbininkopie-
raika paprastais, suprantamais, beveik naiviais
išsiviskimais parodo darbininko mąstytus, pa-
siryžimus, laimėti ar žūti už paraudę naują "tuo
gaciu Njtautas Kentvils išveiskis savo parūnas.
✓ Jeigu žmogus parado darbuo laime, jam liecia
✓ ka tik viltis tikėjimas, nes, enot patis, poeto,
"geriau molui pavest negu parasti viltis ti-
kėjimas." Tuo tikėti? Kuo moki tikėti sencliai, te-

rei, kunigai? Dieve! Jis visko setverė, jis piloto is
žmonius norus. Bet ko daryti, kai, kleboniškos rojis"
paverte mucklem, mūrais, dvarais, pouys pari-
linkominimais. "Dieve, is to, je uvan uždarys / jei
tik raudonai liepmos jo širdis." Koks tada begali
būti tikėjimas? Gera santvarka to, kuri gera dar-
be žmogui, o ne saujelei, aukštojo luomo.
Ir poetas silauchia šiesios dienos - Sietuve tam-
po Tarybine. Juodos naktis, kentėjimai - viskas
liko pracity. Savo cilerasčiais negailestingai
plickes luxūzais santvarka, paridavusius bo-
nycis torenus, smulkias caudininkelius, kurie ne-
turi nei savo gyvenimo tiklo, nei parne / eid. "te
letas aochūy apie Vines Grabis", poetas visa
tai palydi su ironija i pracity. "Kaip manina
paliūaus šliauzis i garais ... - štai kas belido
is tos lūtausaines valdaies. "Cilerasčio sūvyje"
pene is geriausiai atskleidžiamos poeto paūi-
ros i pracity. Beisvosios ciliai, kuries ne taip
jau daūnai, oplankydavo poet "N. Kentvils, cis is n-
lieja rim savo grožiu. Poetas, tūrtas, syūi-
kas cilerasčius, tik, man rodes, per daug at-

isak.
n.b.
Daugybe
beautim
jie nepu
veicia au
lizes!

✓
isak
nubine sa

